

Shelterbox rapport fra Filippinene

DISTRIKTSNYTT
av DICO Peter

09.01.2014

Her følger en oppdatering om Shelterbox og Rotarys arbeid på Filippinene fra Torstein Nielsen i Shelterbox Norway. Arbeidet fortsetter med uforminsket styrke utover januar, det er fortsatt et stort behov for hjelpeinnsats.

[Les hele rapporten her](#)

Følg også med på www.shelterboxnorway.no

Bakgrunn

Tyfonen Haiyan, lokalt på Filippinene kalt Yolanda, traff øygruppen på Øst Samar kl 04.40 den 8. november 2013. Tyfonen hadde en konstant vindstyrke på minst 235 km/t (275km/t i kastene), den kraftigste tyfonen som er målt.

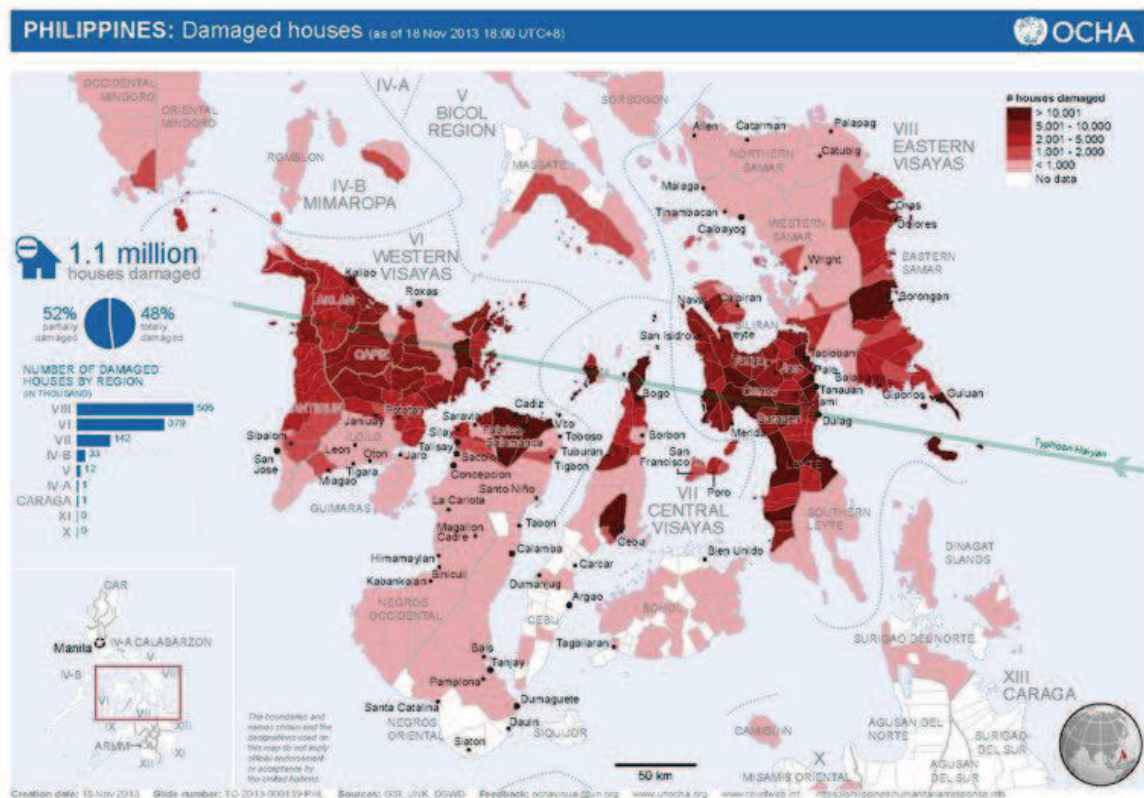
ShelterBox fortsetter også Rotarys arbeid ifm krigen i Syria. Like før jul ble det sendt ytterligere utstyr til Libanon, også denne gangen spesielt tilpasset vinterforhold. Situasjonen for flyktingene i og rundt Syria er svært dårlig.

Oppdatering Filippinene 22. desember 2013

Jeg sitter på flyplassen i Seoul/Sør-Korea og prøver å skrive en oppsummering av situasjonen på Filippinene, og da spesielt rettet inn mot en oppdatering av hva ShelterBox har gjort og gjør. Jeg har jobbet på Filippinene på oppdrag for ShelterBox, som team leader ShelterBox Response Team. Jeg har derfor hatt en god mulighet til å følge med helt ut i felten hvor støtten gis direkte til rammede familier.

Situasjonen

Tyfonen Haiyan, lokalt på Filippinene kalt Yolanda, traff øygruppen på Øst Samar kl 04.40 den 8. november 2013. Tyfonen hadde en konstant vindstyrke på minst 235 km/t (275km/t i kastene), den kraftigste tyfonen som er målt. Tyfonen beveget seg fra øst mot vest, jfr kartet nedenfor.

En meget spesiell situasjon med en voldsom flodbølge oppstod i området rundt Tacloban og bukten mellom øyene Leyte og Samar. Dette skyldes "oppstuing" av store havmasser som ble trengt inn i bukten fra Stillehavet. Det er noe usikre opplysninger på hvor stor/høy denne flodbølgen var, men jeg har med selvsyn sett spor et godt stykke opp i 3. etg i et bygg. Selve tyfonen sto på i om lag 3 timer, og flodbølgen varte i om lag 30 minutter før den trakk seg tilbake.

Skadene etter tyfonen og flodbølgen i området Tacloban har vært omfattende. Det totale skadeomfanget for Filippinene ser nå slik ut, iht myndighetene:

- 14,4 millioner mennesker er berørt
- 3,6 millioner mennesker er evakuert
- 6102 mennesker er bekreftet omkommet
- 1779 mennesker er fortsatt savnet

Umiddelbart etter katastrofen ble det igangsatt en omfattende rednings- og hjelpeaksjon. Mange nasjoner har bidratt (og bidrar fortsatt) med militære og andre nasjonale styrker og et utall av hjelpeorganisasjoner er på plass. Også de som har omsorg for kjæledyr, er nå på plass i Tacloban. Selv med et massive oppbudet av hjelpeorganisasjoner og myndigheter, er situasjonen imidlertid fortsatt slik at svært mange berørte familier fortsatt ikke har mottatt noen form for nødhjelp. En av utfordringene er å nå frem til en spredt bosetning på avsidesliggende plasser. FN har nylig uttalt at "shelter" er noe av det aller viktigste nå å få på plass.

ShelterBox på Filippinene

Da tyfonen traff Filippinene hadde ShelterBox allerede et Resonse Team på plass.

Teamet var i innsats på øyen Bohol, etter jordskjelvet 15. oktober 2013.

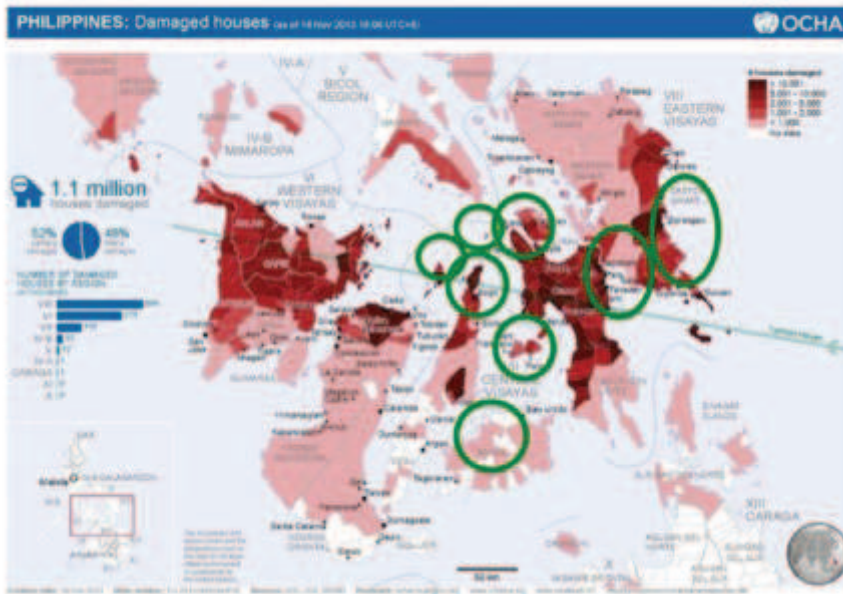
Teamet var i ferd med å avslutte oppdraget på Bohol, og de gikk umiddelbart i gang med vurdering av situasjonen og hjelpebehovet. I løpet av kort tid reiste ytterligere Response Teams fra ShelterBox til Filippinene og den

største innsatsen etter Haiti i 2010 var i gang. Et krevende oppdrag, nok en gang.

ShelterBox har siden starten i 2010 hatt 14 oppdrag på Filippinene, før tyfonen. Vår viktigste støttespiller har alltid vært Rotary. Takket være Rotary og rotarianere, er logistikk, transport, lagring og et ellers stort og viktig kontaktnett alltid på plass. Dette har gitt ShelterBox mulighet til å både få utstyr inn i landet på en effektiv måte, men også verdifull bistand ifm distribusjon av utstyret til rammede områder. Lagerlokaler, lastebiler, fartøyer har vært stilt til vår rådighet, bare for å nevne noe av bistanden. Kontakter Rotary har gitt oss, har igjen bidratt til transportstøtte fra den filippinske marinen, fra luftforsvaret og fra marineinfanteriet.

ShelterBox har hatt innsats ulike steder på Filippinene, jfr kartet nedenfor hvor de grønne sirklene indikerer områder hvor ShelterBox har vært/er.

Hovedinnsatsen til ShelterBox har vært på følgende steder/øyer:

-Bantayan (øy nordvest for øyen Cebu)

-Leyte (øyen hvor bla byen Tacloban ligger)

-Samar

ShelterBox samarbeider med flere andre hjelpeorganisasjon er på Filippinene. Ved denne innsatsen jobber vi spesielt nært med Plan International,

Handicap International og Medair. Vi jobber også nært med lokale og nasjonale myndigheter, blant annet for å sikre at det er de mest trengende som får hjelpen først. Dette dreier seg først om fremst om følgende kategorier:

- Eldre
- Små barn
- Enslige foreldre
- Gravide
- Funksjonshemmede

Andre forhold som alltid vurderes er:

- Total ødeleggelse av hjem, ingen tidligere hjelp til gitt
- Nødvendig område er klargjort for oppsett av telt
- Tilstrekkelig drenering av teltplassen
- At teltplassen er "godkjent" (enten eid av familien eller tillatelse gitt av lokale myndigheter.
- At området har begrenset risiko for å være utsatt naturkatastrofer som flom, jordskred mv.
- At mottakeren har/får mulighet til å gjenoppbygge egen bolig.

ShelterBox har flere Response Teams i innsats på Filippinene og vi vil være på plass til oppdraget vårt er fullført, antakeligvis i februar 2014.

Bidrag fra Norge

Takket vært en stor giverglede bla. i Norge, har ShelterBox International påtatt seg å levere nødhjelp til over 6400 familier. Nødhjelpen gis i form av komplette ShelterBoxer, separate telt, moskitonett, vannrenseutstyr og verktøysett.

Som Team leder har jeg hatt anledningen til å besøke de aller fleste stedene ShelterBox jobber på Filippinene, og jeg kan derfor formidle enkelte inntrykk og historier fra hvor og når hjelpen fra Norge kom frem. Den første delen av mitt oppdrag bestod av å gjøre

vurderinger av hjelpebehov i nye områder, samt å koordinere innsatsen. Den siste delen bestod av arbeid i og rundt Tacloban.

Malaspascua

Et av de første stedene jeg dro til etter ankomsten til Filippinene, var den lille øyen Malaspascua – nord for øyen Cebu. Malapsqua er en typisk ferieøy med hovedvekt på dykking, men de fleste lokale livnærer seg av fiske. Vi fikk "haik" med en åpen båt (igjen med hjelp fra Rotary) fra Cebu City, en reise på ca 4-5 timer. Fra avstand, så dette ut som en typisk Stillehavsoy, hvite strender og krystallklart hav. Bare de døde palmetrærne og takene som var blåst bort fra større bygninger fortalte oss at noe ikke stemte.

Like bak stranden fantes ikke idyll, her var det aller meste av hus og det som fantes av infrastruktur ødelagt.

Særlig hardt rammet var den nordlige delen av øyen, og her ble 16 telt delt ut til de med størst behov. Teltene fikk vi levert med bistand fra den australske marinen. Det er behov for ytterligere bistand til Malapscua, hvor ingen før vi kom hadde mottatt noen form for bistand. Mer bistand fra ShelterBox vil bli sendt til øyen så snart transport blir tilgjengelig.

Telt oppsatt på Malapascua. Restene av tidligere bolig kan sees like bak teltet.

Manocmanoc

Vi hadde hørt historier fra to andre øyer nord for Malapascua, hvor det heller ikke var gitt noen hjelp og hvor behovene var store. Så neste stopp var øyene Manocmanoc (direkte oversatt "Kyllingkylling") og Carnasa.

Manocmanoc viste seg å være en bitteliten øy, helt isolert. Det var 5 hus på øyen, bebodd av fiskere. På en nærmest utrolig måte hadde de greid å få reist husene igjen, i det minste midlertidig. Her hadde de ikke behov for telt, men vi vil sørge for at de får tepper, verktøysett, vannrenseutstyr, vannkanner og solcellelykter.

Carnasa

Det beste stedet å gjøre landhugg på Carnasa var på den stranden som viste seg å hete

Cemetery Beach (Gravplass stranden). Som for Malapscua, så dette fra avstand ut som en ren idyll – men denne gangen var hjelpebehovet tydelig allerede på stranden.

5 familier bodde i noe som var laget av det de fant på stranden, nærmest rekved.

de gikk

Familie, Cemetary Beach

Familiene vi snakket med hadde det svært vanskelig. De hadde lite mat, vannet var forurenset og flere familiemedlemmer hadde tydelige tegne på dehydrering og mangelfullt kosthold. Så vidt jeg kunne se, hadde de mistet det aller meste av det lille de en gang hadde eid. I det tyfonen kom, ble alt lagt flatt og blåst på havet.

Barneflokkene var store, blant annet en liten baby. Det var helt tydelig for oss at denne bosetningen trengte komplette ShelterBoxer så fort som mulig.

Mange filippinere snakker rimelig bra engelsk, men min erfaringer at jo lengre avsidesliggende folk bor dess verre er det med engelsken. Derfor hadde vi med oss en ungdom som var mannskap om bord på båten vi hadde. Dette var til god hjelp. Hvor enn vi kom, tok folk alltid god imot oss, smilende og vennlige.

Liten gutt, Cemetary Beach

Navnet på bosetningen, Cemetary Beach, var pga øyas gravplass som lå like ved siden av hyttene.

Lengre inn på øyen fant vi ytterligere familier som trengte hjelp. Totalt var det 3 landsbyer på øyen.

Vi fant også frem til den lokale Barangay Captain, en slag ordfører for et noe mindre område enn en kommune.

Det er viktig for alle parter at vi ikke handler selvstendig og etter kun egne vurderinger, men at

vi alltid – om mulig – tar kontakt med lokale myndigheter. Barangay Captain var meget tilfreds med at hans øy nå fikk hjelp.

I disse fiskelandsbyene er det et stort problem at mange av de små fiskebåtene er ødelagt, sammen med mye av redskapen. I tillegg er mange fiskere redde for å dra på havet igjen, det går nemlig rykter om både nye tyfoner og tsunamier. For en traumatisert befolkning er dette selvsagt meget alvorlig. Fiske er selve livsgrunnlaget for bosetning her.

Tabango

Neste sted vi dro til var til Tabango, en kommune på nordvest siden av øyen Leyte – midt i senter av beltet der tyfonen traff. Vi hadde gjort en avtale om å møte ordføreren, så første stoppested var hennes hjem – som nå for øvrig var base for nødforsyning av matvarer. En driftig ung kvinne, som hadde full kontroll over situasjonen i hennes kommune. Det å få gode, nøyaktige oppdateringer er viktig for oss, det sparer oss for tid og sørger for at vår hjelp kan komme raskere frem.

Overalt vi kom fant vi familier som hadde mistet hus og hjem, og – om mulig – kanskje ennå mer alvorlig: Næringsgrunnlaget. Dette er typiske bønder, som livnærer seg av bla. kopra (kokosnøtter), frukter og ris. Nå er mye av palmetrærne ødelagt, noe som vil ta mange år før de kan ha normal produksjon igjen. Så nå haster det å få plantet nytt. Og igjen, vi møter utelukkende vennlige, takknemlige og flotte mennesker – selv i en veldig vanskelig tid.

I Tabango besøker vi flere Barangays, noen av dem ligger uveisomt til og det er kun på mopeder vi kommer oss frem – 3 mann på hver.

Kvinne foran det som en gang var hennes hjem

Vi hører sterke historier fra morgen 8. november. Ordføreren hadde beordret evakuering av alle innbyggerne til det man antok var solide bygg – bla. skoler og kirker. Det var likevel ikke alle som ville evakuere, og for dem kunne situasjonen fort bli med dødelig utfall. De fleste som døde i dette området, omkom som følge av fallende/flyvende gjenstander samt sammenrasinger av bygg. I dette området kom det heldigvis ingen flodbølge. I kommunen Tabango er det 13 Baragays, de fleste av dem er nå på vår liste over steder som har behov for bistand.

Maya

Etter Tabango, fikk vi båtskyss sent om kvelden over til øyen Cebu igjen og den nordligste lille byen Maya – også midt i beltet hvor tyfonen traff. Neste morgen traff vi den lokale Barangay Captain. Han ga oss de opplysningene vi trengte, før vi foretok en befaring.

I Maya er det 975 "households" (som igjen kan bestå av flere familier), og ca 20% av dem er ødelagt.

Totalt mener Barangay Captain at de har behov for 150-200 telt, som nok er i overkant av det vi senere konkluderer med. Uansett er det store ødeleggelser, og kun noen ganske få familier har fått hjelp i form av noen presenninger. Noe matvarer kommer fra sentrale

myndigheter, men langt fra nok.

Igjen ser vi det samme som over alt ellers, det er de fattigste som er hardest rammet – og det er også dem som naturlig nok har vanskeligst med å gjenoppbygge hus og hjem.

Hyttene er ofte bygget av bambus (reisverk) og palmeblader (vegger&tak) og i noen tilfeller har man bølgeblikkstak. Noen ganske få hus er bygget i betongblokk, noe som er sterke mot tyfonen men samtidig svakere mot for eksempel jordskjelv.

Etter befaringen i Maya, tok vi rutebussen tilbake til Cebu City – en tur på 4 timer. Tilbake i basen vår i Cebu, fikk vi bestilt inn mer utstyr og ellers skrevet rapporter og gitt oppdateringer. Koordinering mot andre organisasjoner er også viktig og tidkrevende.

Bohol

På Bohol er oppdraget å undersøke forholdene for dem som allerede har fått ShelterBox'er etter jordskjelvet. Det er viktig for oss å sjekke forholdene nå, etter tyfonen.

Noe over 500 ShelterBoxer ble levert den gang, det er 2 leirer på øyen (ca 60-70 telt i hver), ellers er teltene spredt over et stort område. Vi skal ikke kjøre langt inni selve jordskjelvområdet før teltene er godt synlige fra veien.

Vi stanser flere steder og snakker med de som bor der. Siden sist har det også kommet nye verdensborgere til, vi hilser i alle fall på 2 familier med nyfødte som

bor i ShelterBox telt.

Noen få av familiene er i gang med gjenoppbygging av det som en gang var et hus, og det er spesielt for min kollega Paul når han kommer tilbake til det stedet der det første telte han satt opp på Bohol er. Her er de i full gang med reisverket til det nye huset. Eieren gjentar flere ganger hvor glad han er, og at noen skulle komme helt fra Norge for å besøke ham og familien hans, nei det er ikke til å tro. Han håper å kunne flytte inn i det nye huset like etter jul. Da skal andre i slekten få

overta teltet. Etter hva vi kan vurdere, er ikke Bohol særlig hardt rammet etter tyfonen, så det er ikke naturlig å dele ut ytterligere utstyr her – det må prioriteres til andre steder.

Før vi forlater Bohol, møter vi ordføreren og får en god og komplett oppdatering fra ham. Han regner med at mange familier vil bli boende i teltene i ytterligere minst 6 måneder.

Tacloban

Det er ingen tvil om at det er Tacloban som er hardest rammet etter tyfonen, av årsaker jeg har beskrevet tidligere. Det var en underlig opplevelse å komme til flyplassen og kjøre innover mot selve byen. Dette er som en by rammet av krig og langvarig bombardement.

Det tyfonen ikke la flatt, tok flodbølgen. Det gir et sterkt inntrykk å dra igjennom det rammende området, det vil liksom ingen ende ta – kilometer etter kilometer.

Dagen etter ankomsten til Tacloban drar vi litt sørover, til kommunen McArthur. ShelterBox har allerede ferdigstilt vurderinger i dette området, i samarbeid med Plan International. Denne dagen påbegynner utdelingen av utstyr til 120 familier. De som mottar hjelp her, er typiske for mottakere av ShelterBox'er og telt: De har mistet absolutt alt de eide, har store familier og er fattige. Bildet under viser en av familiefedrene stående i restene av hans hus.

Det er stor innsats fra de lokale, som bistår med oppsetting av telt. ShelterBox har på forhånd stått for opplæring av en gjeng lokale "instruktører". Oppsettingen av telt foregår raskt og på en svært god måte. I dette området alene reises det ca 30 telt pr dag.

Det er ingen tvil om at hjelpen som gis her, av er stor betydning for familiene som får den. Alle vi møter er meget takknemlige, og det er tydelig de setter stor pris på dette. Det

er sterkt å møte menneskene her og med selvsyn se at hjelpen fra Norge og ShelterBox virkelig gjør en forskjell for mange familier.

Etter fullført arbeid i McArthur, drar vi videre til kommunen Dulag. Her skal 80 nye familier få hjelp. Med samme iver som i McArthur reises telt i stor fart og med god presisjon. ShelterBox'er pakkes opp og innholdet undersøkes nøye.

Det som virkelig har imponert meg mange ganger på Filippinene, er den måten de lokale hjelper hverandre på. Her bidrar alle til felleskapets beste.

Det er svært mange totalt ødelagte hus, over alt vi kommer. Behovet for hjelp er langt større enn hva vi alene kan tilby.

Prioriteringslistene våre følges nøye, og vi hører ikke klager eller kritikk fra de lokale over hvem som får hjelp og hvem som ikke får. Dette imponerer meg. Ingen viser dette den holdningen som råder på Filippinene.

Nedenfor er en oversikt fra kommunehuset i McArthur, som viser litt av skadeomfanget. Tilsvarende omfang finnes de fleste steder tyfonen rammet, norden steder ennå verre.

DISASTER REPORT - TYPHOON YOLANDA	
MACARTHUR, LEYTE	
AS OF NOV. 22, 2013	
NO. OF BRGYS AFFECTED = 31	TOTAL POPULATION 19 320
NO. OF HOUSEHOLD AFFECTED = 5,054	
NO. OF FAMILIES SERVED = 5,142	
NO. OF TOTALY DAMAGED HOUSEHOLD = 4,123	
CASUALTIE	<ul style="list-style-type: none"> - 3 (DEAD): BRGY DANES - Florentina & Angela - DUE TO TSUNAMI ALERT - ARTURO MOGUNA - 7 (DEAD) UNIDENTIFIED - CORAZON CAMESTRE FOUND ALONG MUNICIPAL WFRS 215 - INJURED
LEFTS REQUESTED	<ul style="list-style-type: none"> ▶ FOODS for the affected families ▶ MEDICINES

Etter å ha gjort oss ferdige med trinn 1 av distribusjonen i McArthur og Dulag, reiser vi inn i selve Tacloban igjen. Det er nærmest umulig å beskrive synet som møter oss hvor enn vi er. Dette var en gang en i by i vekst, med godt over 200.000 innbyggere. Nå er det meste borte og ødelagt; Skoler, sykehus,

infrastruktur, fabrikker, boliger, kjøretøyer. Bildet nedenfor er fra stedet vi har base i Tacloban. I tillegg til de store materielle ødeleggelsene, er det også her de fleste omkomne er fra. Etter hva vi hørte, er de fleste omkommet av de voldsomme vannmassene.

Under metertykke lag av bygningsrester og annet finner man stadig omkomne. Like i utkanten av byen er det etablert en stor massegrav.

En av de store utfordringene i selve Tacloban, er å få ryddet byen slik at bla. telt kan settes opp. Dette skjer fortløpende nå, men det er et omfattende arbeid, og skjer for de fleste med håndmakt. Det må være litt av en belastning, både å ha mistet familiemedlemmer, hus&heim og så skal rydde opp i de enorme mengdene av bygningsrester og skrot. Selv om stemningen i Tacloban er spesiell, møter vi de samme vennlige menneskene her.

ShelterBox vil ha innsats i Tacloban i mange uker fremover, og ShelterBox'er og telt blir fordelt straks områder blir klargjort.

Vi har også et samarbeidsprosjekt med Handicap International, som jobber nord for selve byen. I et godt samvirke sørger vi for at de med de største behovene her får nødvendig hjelp. ShelterBox jobber seg gjennom Barangay etter Barangay.

Enslig mor med 4 barn som nettopp har fått utlevert en ShelterBox, nord for Tacloban by.

Bildet nedenfor er også fra samme området.

Glade jenter, Tacloban

Jeg dro fra Tacloban samme dag som jeg reiser hjem til Norge. Nye frivillige mannskaper fra ShelterBox har ankommet Filippinene, og fortsetter vårt arbeid gjennom julen og romjulen. Det har vært noen spennende uker med mange opplevelser og sterke inntrykk. Jeg har fått sett behovene mange, mange mennesker på Filippinene har etter tyfonen. Jeg har også på nytt fått sett hvilken forskjell en ShelterBox eller et telt kan gjøre for en familie som har mistet alt. Jeg har også sett hvilken styrke det ligger i et folk som sammen jobber seg gjennom katastrofen, dag for dag.

Givere fra Norge har gjort det mulig å gi mange familier en ny start på livet, i en vanskelig tid. Jeg føler meg privilegert som har vært gitt muligheten å følge hjelpen fra Norge helt frem til familiene som mottar den. Jeg videre bringer takken fra familiene.

Så gjenstår det bare å ønske dere alle en

Riktig God Jul og Godt Nytt År

Følg oss videre på www.shelterboxnorway.no